

Мораквашићка. Добро што ниси узбунила целу варош! Хајде жури се и реци тој господи, да нам виште не требају. Но што си стала? За што не одлазиш?

Наста. Та чисто не могу да верујем својим очима! Но, то ти је лепа комедија! (Оле) **Златко.**

Боље што је комедија него да је трагедија!

Мороквашићка. Ко би могао, децо моја, и по мислити, да ће вам отров срећу донети!

Златко. Те још какву! Не каже се бадава! Јубав је пуна и меда и једа! Па за то благо сваком, ком је јубав само мед! Благо сваком, који за времена види, да јубав није штада! (Златко погледа у Милину, а Милица у Златку, па после кратке неме игре, којом се сами себи смеју, полете једно другому наручја.)

СРПСКЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ.

Нема сумње, да је наш покојни старијина Вук прибавио српству збирком својом народних песама знаменито и дично место у целом ученој свету. Те наше народне песме разнеле су нашем народу глас по свету много даље него и шта друго. Читава Европа јадиви се дивотицом нашег народног блага, тој ретко имаовини напој. Многи научењаци ондашњега времена с усхитом, заносом и радошћу казиваху осталоме ученој свету, колико красоте скривају себи непознати народ наш и јевику и у народном песништву своме. Извеђују свију тих истиче се особито Јаков Грим. Он је свако дело вуковој осбитом јубављу пригрлио, те није могао затајити и не пријати власужене хвале нашем народном песништву, које је Вук предао целом свету. Грим признаје, да је Вук спасао народни наш језик од погрдна мртвила, и то с успехом, кога је онда увиђао и боље несрпски него ли српски свет, Грим је признао, да је Вук потпуно доказао, што може неуморан рад и ванајкраћем време извести. Грим је у различитим листовима износио врлине нашеј народног песништва.

Српско народно песништво — тако вели Грим — власужило је свакаго да се проучи и посматра. Чак од омиљених песама па све до данашњег доба не можеш готово у целој Европи наћи ни једнога појава, који би те таго јасно могао поучiti о суштини и извору епског песништва; јер српске народне песме пружају нам, жуђено богато градиво за изучавање епског песништва, а особито су с те руке знамените песме старије, садржаја виште митскога. Ми видимо како нам се сваки знаменитији догађај све до најновијега доба ствара песмом, тоју говорежива уста певачева, а којој ни ко не познаје песника. Гласу и начину новијих песама као да подељује неку светињу и достојанство непреогинутi низ

старијих песама из митскога доба. Ипак је све остало ново и у самим најстаријим песмама, или се непrekидно помлађивало. Смеса назора о страшним и прањоверицама са узвишеним налази се и у најновијим песмама, а мотиви су им песнички, силнији држање племенито, а језик жив, окретан. Понављање епских придавника, целих редака и изрека сталан је карактерих песама, па ипак нема песме, која се не би одликовала новошћу појединих израза и састава свога. Вук нам је у њима пружио прекрасну збирку чистог народног песништа, па је тиме себи, што их је свету приказао, стекао невен-венац славе, стекао велику заслугу за изучавање словенскога језика. Ради тих песама, мислимо ми, да ће се свет сада учити словенском језику. Нико не сме порицати филологу велике вредности свију словенских наречја; али њихова књижевност и песништво не имајаше ипак ничега тако изврснога за целу Европу, ради чега би се туђинци морали сами учити словенском језику. Српске народне песме учиниле су то; јер се они не могу превести, то јест, и најсретнији ће превод још увек далеко заостати за оригиналом и да се склоније. Правим песничким садржајем богато песништво вукове збирке зна много тешко да ти наговести, што хоће да каже, али ти одмах као ми-могред наниже потпуно разјашњене. Као што се птица, дижући се у вис, неколико пута у оругу заокрене, тако се и то песништво, попут што је кратко време обледило над својим предметом, полагањем спушта на њу. Све стране нема ништа вренијега, него што је почетак опште познате песме и Хасан-аги. У тој песми ваљало би одмах рећи, да болан јунајмирно лежи у свом белом чадору, а овамо се пева он несаком белом месту у зеленој гори, па се пита: да ли је то снег, или су slabудови, а одговара се: да

је снег већ би окопнео, а да су лабудови већ би одлетели! Тако после те припреме спушта се песма на саме беде чадоре. Скоро никде не протежу се почетци на садржај песмине, него ти они доносе пограјину у посебном виду као вечерње зраке, па онда ударе гласом, који се за тим тихо провлачи кроз целу песму.

Животиће и биље доводи то невино песни-

штво у разговор с људима, да своје пуно срце отворе пред мирном природом. Јунац мами из славуја тајну, јер мисли, да ће птица издалека више искуства имати, него човек на земљи. Колико милих, колико дивних места имају песме, у којима се разговор води са звездом, ливадом, рекама! Славуј и соко су добросретни гласници, а гавран влосретан гласник смрти. (Свршиће се.)

ДИСТАНЦИЈА

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Магелона“) трагедија у 4 чина написала је 20 марта 1870. г. Јосип Колар с чешког превео Август Шеноа, присказана је 20 марта 1870. г.

У насловној улови ове изворне чешке трагедије имали smo онет приметити напредак у развитку наше вредне глумице Маринковићке. Све степените у развитку најимпозантнијег жетовог чуства ове чешке Аспазије, у развитку материјалног љубави, бриге и очаја, преплија је приказивачица поузданим кораком. Л. Маринковићева, којој то управо није струка, моћи ће јој у Еви бити временом вредна премица, само да мало боље увећа глас у дубљима трагичког расположаја. — Маринковић се латио Отона Лоског очевидно добром вољом и приказ му је срећно пошао за руком, потпомогнут точним говором, топлом декламацијом и већином уместом мимиком. — Сајевићев Ломницки био је згодан у иној појави. У илјандству није умро бити доста напит, а сметао му је и акцепат. — Недељковић се срчано борио против неприродне основе своје улоге (Дона Цезара). — Суботић је изнео Сепјића обичном поузданом руком. — И остали приказивачи учили су своје.

—3—

КЊИЖЕВНОСТ.

* (Чешка драматична књижевност.) Чеси имају силу штампаних и цртежаних изворних драма, али се за то јоп не може рећи, да им је изворни репертоар обилат, што се тиче врсноке. Тил се тако рећи већ превивио, за махачкову и сувишне романтичну вилу слабо љомари, а вредни старији Клициера, који је написао много повесничких драма, које су у своје време, јако утицале на народ, припада већ само књижевној повесници. У последњих двадесетак година писало се више, писало се живље, али много драматичних дела нестаде одмах после првог појава, и то с тога, што је у драмама било много речи, а мало радије, а у шаљивим играма много тријујалиости и панвиности. Међу тим повијшим писцима популаризацији су ови: даровити глумац и песник И. Ј. Колар, Фердинанд Миколец, који је виште старијар и критик, него драматичар, Сабина, Густав Шлегер, који је сретнији у писању романа него у драмама, Вићеслав Халек, Јан Неруда, Јеребек, Влчек и Емануел Бодјех. Од Ј. Колара су: трагедије „Магелона“, „Моника“, „Женитка смрти“, и шаљиве игре: „Мраћеци“, и „Три Фараона“; од Фердинанда Миколца:

„Пропаст рода Премислова“, и „Лажни Димитрије“, по Шклеру; од Сабине: „Црна ружа“, „Луда краља Подјебрада“ и „Исперат“; од Густава Шлегера: „Пал Ришалин“, „ДЕЛА РОЗА“, и „Она ме воли“; од Вићеслава Халка: „Царевић Александар“, „Завиши“ од Фалкенштјајна“, „Катилина“, „Вукалин“, и „Краљ Рудолф“; од Ј. Неруде: „Франческа ди Римини“, „Женић од Аллади“, итд. од Јеребка: „Хана“ и „Путеви јавнога мјешка“; од Влчека: „Шахи“ и „Јелисава Примисловна“. Сви ови комади били су на чешком позоришту различите среће, и не може се рећи, да је већница од њих успела. Спакако заслужује Колар прво место и што се мисли, и што се технике и карактеристичке тиче. Њен позоришни свет познаје га по „Магелони“ и „Моники.“ И Халку је где што добро пошло за руком, а особито његов „Завиши“. Позајмићи је од чешких драматичара др. Емануел Бодјех, који у својим позоришним делима нема сувишних фраза, сувишних особа, огромних апарата, већ све је у њега пуно духа, силе, живота. Његов драматични првенац „Из доба котиљона“, примљен је добро и на затребачкој позорници г. 1870., а тако исто доноси се и у Београду, где је у почетку ове године приказан. Том шаљивом игром заиста се обогатио репертоар словенских позоришта. Када се тај комад на нашој позорници буде присказао, имаћемо прилику да о њему коју више прозборимо, за сада самотолико, да је техника у тој шаљивој игри превелика, природна, једноставна, да не тражи ефекта, да у њој нема неприродна прелаза, а западет је доминљат, запамљив без искаче помоћи скленог случаја.

* (Красан призор у цркви.) Иксбрушки лист „Тагблат“ приспевао је овај прелепи призор: „Пре неке недеље служио је службу у Стерпу у Фуплебершкој долини пре часни отац Јован Рубачер, који је због жеђите опште познат под именом „доп. фурнозо“. Кад је допришио предику, хтеде његова „газдаринца“ из цркве. Неколико младих сељака, не дадоше јој да изађе из порте а она, не буде лепа, већ поче викати: „Јохан, Јохан!“ На њевињу вику остави прочасни отац олтар и опако у одежди притрчи јој у помоћ. Пајпре одвали неколико ћушака лево и десно, а после тога отвори врату својој газдаринци,

Издaje управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.
46. ПРЕДСТАВА у новоме саду, у понедељник 26. марта 1873. године
у новој позоришној дворани.
(сеј седнице)

ПО ДРУГИ ПУТ:

СЛАННИК.

ШАЉИВА ИГРА У 1. ЧИНУ, НАПИСАО ЈОВАН ХЕНРИК МИРАНИ, О НЕМАЧКОМ

СОБЕ: ... пребоји је да је д...
ујро земаје паји стадионски симтаји
се већ чија је предложеној химници
дакле француској химници ће да је
перформансија бијаја је да ће је по свим
поглаварима и да ће је ујро земаје
Лукбиг, генерала и
Рашин, начионичар
Безива се на пољском добру мајоровом.

У Среду, 28. марта: „ГРОФ ЕСЕКС“, Трагедија у 5. чинова, написао Х. Лаубе, превео Д. Јоксић.

Од „Зборника позоришних дела“ изашло је до сад пет свезака. У првој је свесци „Школски надзорник“, у другој „Шаран“, у трећој „Честитам“ и „Француско-пруски рат“, у четвртој „Краљева сеја“ а у петој „Максим Црнојевић.“ Прве две свеске стоје 20 новч. трећа 30 новч. четврта 50 новч. а пета 40 новч. а. вр.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 9 И ПО САХАТА.